

KÜRESEL EGEMENLİK VE GÜVENLİK POLİTİKASI KISKACINDA GÖÇ VE MÜLTECİLİK

Ufuk ÖZCAN

Özet: Avrupa'da yabancı düşmanlığı eşi görülmemiş bir hızla yükselirken, Avrupa solu göç yollarında yaşanan insanlık trajedisi karşısında sınavı geçememektedir. Göç ve mülteci sorunu güvenlik ekseninde tanımlandığı sürece, “güvenli ülke sınırları” ve “ülke dışı yabancılar” ayrımı getirilerek yabancı düşmanlığına prim verildiği gibi, kara ve deniz yollarında olağanüstü güvenlik ve denetim önlemleri alınarak insanların ayrımcılığa tabi tutulmasının da yolu açılmaktadır. Tüm bunlardan hareketle, bu çalışmada, küresel egemenlik ve güvenlik politikasının kısıkcındaki göç ve mülteci sorunu üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik Politikası, Ulusaşırı Göç, Mülteci.

MIGRATION AND REFUGEE IN THE GRIP OF THE GLOBAL SOVEREIGNTY AND SECURITY POLICY

Ufuk ÖZCAN

Abstract: While xenophobia is rising at an unprecedented rate in Europe, the European left cannot pass the test in the face of the human tragedy on migration routes. As long as the immigration and refugee problem is defined on the axis of security, the distinction between "safe country borders" and "foreigners outside the country" is made to give a premium to xenophobia, and by taking extraordinary security and control measures on land and sea routes, it also paves the way for people to be subjected to discrimination. Starting from all this, in this study, migration and refugee in the grip of the global sovereignty and security policy problem will be emphasized.

Keywords: Security Policy, Transnational Migration, Refugee.

KÜRESEL EGEMENLİK VE GÜVENLİK POLİTİKASI KISKACINDA GÖÇ VE MÜLTECİLİK¹

Ufuk Özcan

1991’de Sovyetler Birliği’nin çökmesinden sonra dünya yeni bir yörüngeye girdi. Sovyet Bloğunun çöküşü ile birlikte, çoğu Asya ve Afrika’nın yoksul ülkelerinden meydana gelen Üçüncü Dünya da kendilerini bir boşluk içinde buldular. ABD, rakipsiz bir güç olarak küreselleşme siyasetini Ortadoğu üzerinde egemenlik kurarak biçimlendirmeye girişti. Bu süreçte Avrupa Birliği ise eski Varşova Paktı ülkelerini de kendi bünyesi içine katarak hegemonik bir bölgesel güç olarak yükseldi. Amerikalı toplumbilimci Wallerstein’ın iddia ettiği gibi “bildiğimiz dünyanın sonu” gelmişti. Yüz elli yıl boyunca proleter sürüleri kapitalizmin saldırılarından korumak için “kurt var!” diye korkutarak kendisine bağımlı kılmak isteyen çoban hikayesi son bulmuştu. Duvarlar yıkıldı, gümrük bariyerleri kaldırıldı, ulusal sınırlar geçirgen, sermaye akışkan hale geldi. Dünyanın her tarafından emtia, emek gücü, bilgi/enformasyon, girişimci tüccar veya turist haline gelen bireyler kapitalist cennete doludizgin bir şekilde akmaya başladı. Kadim bir Hıristiyan miti gerçekleşiyordu: Umut vaat eden yeni bir milenyum başlamıştı.² Kapitalist küresel-

¹ Bu makalenin daha kısa bir versiyonu *Mesele* dergisinde (Kasım 2015, Sayı: 107) yayınlanmıştır.

² Latince “mille” (bin) ve “annum” (yıl) kelimelerinin birleşmesinden meydana gelen “milenyum” bin yıla eşit bir zaman dilimidir. Ancak kelime, Greko-Romen kültürünün üzerine Hıristiyanlığın eklenmesiyle yepyeni mitolojik anlamlar kazanır. İncil’de ve Hıristiyan teolojisinde kıyameti önceleyen yeni bir çağın başlangıcını, çatışmaların ortadan kalkacağı, yeryüzünde barış, adalet ve mükemmel uyumun egemen olacağı, mutluluk ve refahın sürecine inanılan bin yıllık dönemi ifade etmektedir. İsa’nın doğumunu “sıfır noktası”, milat olarak kabul eden Kilise, mesihin dirilip geleceğine ve Hıristiyan uygarlığın yeni bir evrensel sıçramanın eşğine girdiğine dair Hıristiyan dünyaya ümit ve inanç telkin etmek ister. Bir yeryüzü cenneti yaratılacaktır. Bu inanç, İsa-Masih’in bir türlü gelmemesi üzerine, birinci milenyumun ilk yüzyılının sonlarında (1096) kilisenin ve diğer öncü güçlerin Doğu’ya yönelik yaklaşık 170 yıl sürecek olan Haçlı Seferlerine girişmesini de teşvik etmiştir. 2000’lerin başında, üçüncü bin yıla girilirken, Batı’da Hıristiyan olmayan dünyaya karşı «Crusader ideolojisi» tazelenmiştir. Bir yandan da Armageddon-Kıyamet mitolojisi işlenmektedir.

leşme bütün sınırları ortadan kaldırarak dünyayı yeniden biçimlendiriyordu. Küreselleşme başlangıçta, Sovyetler'in çöküşünün de getirdiği boşlukta, Kuzey-Güney farklılaşması ve çatışmasının başlangıcı olarak ifade edilmekteydi. Çatışmanın yeni biçiminin adı çok geçmeden konuldu: Temelde İslam ve Batı arasında cereyan edecek olan "uygarlıklar ve kültürler arası çatışma". Dünyadaki makro güç dengelerindeki değişimin genel çerçevesi göz önünde bulundurulmadan modernitenin, sosyalizmin, tarihin, aklın ve daha pek çok şeyin sonunu işaretleyen ve postmodernite, küreselleşme, risk toplumu gibi terimlerle tarif edilen yeni dönemin özellikleri yeterince anlaşılabilir.

Neoliberal küreselleşmeye bağlı olarak uluslararası boyutta bir göç dalgası ortaya çıkacaktı. Son çeyrek yüzyıldır dünya çapında yaşanan gelişmeler arasında belki de en az dikkat çeken gelişme, Asya ve Afrika'dan kuzeye ve batıya doğru sınıraşırı hareket eden göçmen ve mülteciler akınıydı. Bu kitlesel hareket ve adsız yolcuların göç yollarında yaşadıkları dram uzun yıllar boyunca akaakım medyanın, resmi makamların ve akademinin ilgi alanı dahiline girmedi. Gündem dışıydılar. Kimi zaman gazetelerin üçüncü sayfa haberlerine konu oldular. Kimi zaman "kaçak" muamelesi gördüler. Kimileri göç güzergahlarında açlık ve susuzluktan, kapıları dışarıdan sınıksız kilitlenmiş tırların içinde havasızlıktan boğularak ölüyorlardı. Daha sonra Ege ve Akdeniz kıyılarına cesetleri vurmaya başladı.

Gerçekte uluslararası göç yeni gözlemlenen bir olgu değildi. Dünyada büyük ölçekli toplu nüfus hareketlerine özellikle II. Dünya Savaşından sonra tanık olunmuştu. O dönemden bu güne 175 milyondan fazla insan kitlesel olarak sınıraşırı hareketlilik içinde olmuştur. Ancak göçün nitelik ve boyutları 1990'lardan itibaren farklı bir mahiyet kazanmıştır. "Birleşmiş Milletler'in hazırladığı Uluslararası Göç Raporu'na göre 1990 yılında 154 milyon uluslararası göçmen varken bu rakam 2013 yılında 262 milyona yükselmiştir. Rapor'a göre 1990'lardan 2000'li yıllara göç nüfusu ortalama % 1,2 oranla artarken, 2000'li yıllardan sonra göç oranındaki artış yaklaşık iki katına çıkarak % 2,3'lük bir orana ulaşmıştır. Birleşmiş Milletler günümüzde ise dünya nüfusunun % 3,2'sini uluslararası göçmenlerin oluşturduğunu vurgulamaktadır."³

Bu muazzam insan akını küreselleşmenin olağan bir tezahürü müydü? Sayısız insan neden topraklarını terk ederek başka coğrafyalara sığınmak istiyordu? Sebep ve saikleri nelerdi? Zorlayıcı sebeplerle hesaplaşmaksızın

³ Selim Vatandaş, "Avrupa'ya Göçmen Akışı ve Türkiye'de Göç Politikaları", *İlke*, Sayı: 3, Mart 2016, s. 3.

göçle beraber gelen trajik tezahürler anlaşılacakları gibi, çözüm yolu da önerilemez. Son çeyrek yüzyılda görülen göçmen ve mülteci akını tek bir sebep veya kaynağa dayanmıyor elbette. Ancak yeni milenyumda damgasını vuran bu olayın ardında yatan birtakım temel etkenleri ve genel tabloyu da görmek durumundayız.

1979 İran İslam Devrimi sonrasında gerçekleşen siyasal mülteci akını ve Saddam güçlerinin Irak'ın kuzeyinde, Halepçe'de gerçekleştirdiği katliamdan sonra Türkiye'ye yönelen Kürt göç dalgasını son dönemde yaşanan uluslararası göç ve iltica olgusunun başlangıç noktası sayabiliriz. 1980'lerde Batı Trakya'dan, daha sonra Bosna'dan Türkiye'ye yönelen bir göç akını olmuştur. Ancak 1990'lardan itibaren küreselleşmenin de etkisiyle göçün niteliği ve boyutları değişir.

Uluslararası Göçün Ana Sebepleri

1991'de SSCB'nin çöküşü ve hemen ardından ABD'nin başlattığı Körfez Savaşı sonrasında Ortadoğu'da yeni bir perde açılmıştır. Afganistan'dan Somali ve Rodezya'ya kadar olan geniş coğrafyada kurulu siyasal rejimler birbiri ardı sıra yıkılmaya başlar. 1945 sonrasında Sovyet nüfuzu altına giren, çoğu diktatörler tarafından, otoriter Baas rejimiyle yönetilen bölgeler Amerikan hegemonyası altına girer. Afganistan'dan sonra Irak'ta, daha yakın dönemde Somali, Mısır, Libya ve Suriye'de gerçekleşen Amerikan müdahaleleri çevre ülkeleri de sarmalına çekerek olumsuz yönde etkiler. Bölgede Amerikan hegemonyasının kurulması için başlatılan işgal, müdahale ve savaşlar oldukça uzun bir zaman dilimini kaplar. Amerikan müdahalesinin ortaya çıkardığı bilanço gerçekten ağırdır: İki milyonu geçen ölü, yüz binlerce yaralı, işkencehane haline getirilmiş hapisaneler, sokaklarda her gün patlayan bombalar, Guantanamo Kampı utancı ve peşi sıra gelen kitle- sel göç dalgası... Ortadoğu'da Haçlı Seferi benzeri manzaralar yaşanmıştır. ABD'nin Ortadoğu'ya bölge halklarını özgürleştirmek veya bölgeye dünya dengeleri içinde yeni bir statüko kazandırmak üzere müdahale etmediği açıktır. Ortadoğu'da çerçevesi 1919 yılında emperyalistlerce çizilen ulusal statükoların yıkılması ve devletlerin destabilizasyonu siyasal istikrarsızlığı beraberinde getirmiştir. Ortadoğu'da ABD hegemonyası ulusal, bölgesel ve yerel çapta savaş, iç çatışma ve katliam şartlarının oluşması sonucunu doğurmuştur. Mevcut şartlar bölge halklarının asgari geçim ve barınma olanaklarının üst düzeyde sınırlandırılmasını beraberinde getirecektir. Savaş kaynaklı göçlerin ve zorunlu mülteciliğin yanı sıra, kapitalist küreselleşme

sürecinin doğurduğu asimetrik ilişkiler de işgücü göçlerini yaratmıştır. Yoğun göç veren bölgeler Ortadoğu ve Afrika'dır. Körfez Savaşından itibaren Afganistan ve Irak'tan sonra çeşitli Afrika ülkeleri de göç vermeye başlamıştır. 1990'larda Rusya'dan ve eski Varşova Paktı ülkelerinden de -farklı bir nitelikte de olsa- geçici bir göç dalgası yaşanmıştır. Yakın dönemde ise Suriye mültecileri sorunu gündeme gelmiştir. Bütün bu ülkelerin ortak bir özelliği bulunmakta: Siyasi kriz, çözülme ve istikrarsızlık. Ayrıca Türkiye'de 1990'ların sonlarında başlayıp 2000'lerde devam eden zoraki köy ve mezra boşaltmalarından kaynaklanan bir iç göç olayı daha vardır. Sadece beş-on yıllık bir dönem içinde sayıları iki milyonu geçen bir nüfus büyük kentlere göç etmek zorunda kalmıştır. Demografik yapının değişmesi süp-hesiz sosyo-ekonomik yapıyı da etkileyecektir.

11 Eylül 2001'de ikiz kulelerin yıkılmasından sonra, rövanşist ve "özgür-lükçü" amaçlarla Ortadoğu'da bir dizi ülkede yeniden Amerikan operasyon-ları yapılmıştır. NATO-AB güçlerinin, başta Suudi Arabistan olmak üzere Kuveyt'in ve AKP hükümetinin de destek verdiği bu operasyonların bilanço-su oldukça ağırdır. 2000'ler boyunca Türkiye'nin Dışişleri Bakanlığını üstle-nen Davutoğlu'nun Ortadoğu'da savaş kışkırtıcılığına ve mezhepçiliğe daya-lı "derin stratejiler"i bölgesel şiddetin artmasını, sınır güvenliğinin ortadan kalkmasını sağlamış ve uluslararası göçü ivmelendiren bir etki doğurmuştur. Sonuçta, Afganistan'dan Afrika içlerine kadar geniş bir coğrafya kaos coğraf-yasına dönüşmüştür. Bu coğrafya aynı zamanda zorunlu göçün de mihverini oluşturmaktadır.

Bütün bu göç dalgasının ana güzergahlarından biri üzerinde Türkiye bulunmaktadır. Hatta Türkiye göçün merkezi dağılım coğrafyası sayılabi-lir. Göç akımı Türkiye üzerinden, hem karayolu ile hem de denizyolu ile gerçekleşmiştir. AB ülkeleri karayolu göçünü denetlemeyi başardığı için, son zamanlarda göç ağırlıklı olarak denizyolları üzerinden yürümüştür. Türkiye sadece Doğu-Batı ekseninde akan göç güzergahı üzerinde yer al-mamakta, aynı zamanda son yirmi beş yıldır "insan ticareti"nin, "insan ka-çakçılığı"nın ve "uyuşturucu trafiğinin" de kilit geçit noktası konumunda bulunmaktadır. Bu bakımdan ulusaşırı göç sorununun yepyeni bir sorun olmadığı görülmelidir. Bodrum sahillerine vuran çocuk cesedi ile kamuoyunun bu sorun karşısında bir parça bilinçlenmesi aslında vahim bir du-rumdur. O çocuğa gelinceye kadar on binlerce insan göç yollarında yok olup gitmiştir.

Ulusaşırı göçün önemli bir özelliği de, denetimsiz, kayıtdışı ve yasadışı olmasıdır. Başka bir deyişle sorunun çözümünü mafyaya terk etmek ve geri

çekilmek hükümetlerin de işine gelmiştir. Göç, “serbest piyasa” şartlarında ve gizli kişisel pazarlıklarla gerçekleşmektedir. Dolayısıyla ulusaşırı göçe yol açan, göçü örgütleyen, açık ve örtük yöntemlerle göçü denetleyen aktörlerin doğru bir şekilde saptanması gereklidir. Göçün neoliberal politikalarla bağı da muhakkak gözden ırak tutulmamalıdır.

Neoliberal küreselleşme, son çeyrek yüzyıldır bütün dünyada etkisini gösteren, ekonomik, kültürel ve siyasal boyutları olan bir olaydır. Kapitalizmin yeni nitelikler kazanan küreselleşme eğilimi sonucunda her şeyden önce dünya ülkeleri arasındaki engel ve sınırlar ortadan kalkmıştır. Dünya üzerinde üretilen zenginlikler, mallar, doğal kaynaklar, hizmetler, bilgi, kültür ve sermayenin yanı sıra emek gücü de hızlı ve etkili bir şekilde, herhangibir kısıtlayıcı mekanizmanın (gümrükler, ulus-devlet, polisiye önlemler vb.) engeline takılmadan dünya ölçeğinde serbestçe dolaşıma girmiştir. Ülkeler arasındaki duvarlar ortadan kalmış, ticaret hız kazanmış, insanlar eskisine kıyasla çok daha fazla seyahat eder hale gelmiştir. Elbette bu sürecin bireylerin hareket yeteneğini geliştireceği, olanaklarını ve özgürlüklerini artıracacağı iddia edilmiştir. Salt bu açıdan, kitabi düzlemde bakacak olursak, olumlu bir gelişme olarak karşılanabilir. Kimsenin böyle bir gelişmeye karşı olmaması gerekir. Ne var ki, hiçbir şey kitaplarda yazıldığı gibi olmuyor. İşin aslına bakacak olursak, bu küçük küresel köyde olup bitenler kırmızı şapkalı kızın mutlu sonla nihayetlenen hikayesine pek benzemiyor. Küreselleşme süreci işlerken, birçok açıdan ulusların bütünleşerek tek bir dünya görüntüsü vermesi beklenirken, tam tersine bölünme, parçalanma, ayrışma ve yoksullaşma eğilimleri güçleniyor. Dünyanın mevcut haline bakacak olursak, insanların ırk, din, dil, etnisite, mezhep, cins ve ekonomik çıkar temelinde ayrıştıkları ve bu ayrışmanın sıcak çatışmalara dönüştüğü rahatlıkla görülebilir. Bu eğilimi görmek için sadece Ortadoğu’ya ve Türkiye’ye bakmak bile yeterli. Küreselleşme sanıldığı gibi insanları birleştirmiyor, eşit fırsatlar sunmuyor, tam tersine onları birbirinden ayırıyor, bölüyor ve yoksulluğun, fırsat eşitsizliğinin giderek daha da derinleşmesine ve yaygın bir göç eğilimine yol açıyor. Bu açıdan küreselleşmenin insanlığa umutlu bir gelecek sunmadığı bir gerçek. Günümüzde Suriye, Afganistan, Irak gibi ülkelerin durumuna baktığımız zaman gündemde olan iç savaş ve çatışmadan başka bir şey değil. Ortadoğu coğrafyası son yüz elli yıldır bir karmaşa sarmalı içinde bulunuyor. Bunun asıl sebebi, yayılmacı Batılı güçlerin küresel çıkarlarıdır. Söz konusu olan sadece ekonomik çıkarlar da değildir. Küresel efendiler siyasi egemenliklerini Ortadoğu, Asya ve Afrika üzerinden tesis etmektedirler.

Sınır Güvenliği Politikası ve Frontex Utancı

Ele alınması gereken önemli bir konu da, her alanda kaos yaratan ve bundan güçlenen neoliberal düzenin güvenlik politikası üretmekte sergilediği çelişkili durumdur. Ulusaşırı göç ya da aşığıdan küreselleşme eylemlilikleri söz konusu olduğunda bunları tehdit olarak algılayan sistem güvenlik önlemlerini had safhaya çıkarmaktadır. Göç dalgası Batı'da sadece dışlama pratiklerini değil, entegrasyon-asimilasyon sorununu da siyasal gündemin ön planına taşıyacaktı. Yakın zamanlarda bunun en çarpıcı örneğini Avrupa ülkeleri Asyalı ve Afrikalı mültecilere karşı sergilemektedirler. Bu bakımdan AB merkezli, sınır güvenliğinden sorumlu, oldukça gelişmiş teçhizat ve imkanlara sahip Frontex adlı organizasyonun kuruluş amacının ne olduğuy, ne gibi faaliyetlerde bulunduğuy araştırılmalıdır. Almanya'nın uzun yıllardır uyguladığı Şengen vizesi de aynı çerçevede ele alınmalıdır. Wikipedia'da Frontex için şunlar yazıyor: "Avrupa Birliği Üye Ülkelerinin Dış Sınırlarının Yönetimi için Operasyonel İşbirliği Ajansı, 'Frontex' (Fransızcası: Frontières extérieures, dış sınırlar) ya da Avrupa Birliği Sınır Güvenliđi Birimi, Avrupa Birliği üyesi ülkelerin komşularıyla olan sınırlarının korunmasını ve güvenliğini sağlamak amacıyla oluşturulmuş bir Avrupa Birliği kurumudur. Avrupa Birliği'nin birliğe üye olmayan komşu ülkelerle olan sınırlarının güvenliğinin sağlanması, ulusal sınır muhafızları arasında işbirliği yapılmasını ve sınırlarla ilgili risk analizleri oluşturulması amacıyla kurulmuştur. 2005 tarihinde hizmete giren kurumun genel merkezi Polonya'nın başkenti Varşova'da bulunmaktadır ve Avrupa Birliği'nin birliğe yeni katılan ülkelerde genel merkezini kurduğu ilk dairedir." "Düzensiz göçü engellemek ve azaltmak" amacıyla kurulduğu iddia edilen Frontex, adeta AB'nin bir suç örgütüy gibi faaliyet göstermektedir. Sınırlarda mülteci ve göçmenleri sorgulama, itip kakma ve aşığılama teknikleri kullanmaktadırlar. Sayısız tekneyi zorla geri çevirdikleri, bazılarını kancalar kullanarak batırdıkları da bilinmektedir. Çok sayıda göçmeni geldikleri yöne veya Türk sınırlarına doğru, çoğu zaman şiddete de başvurarak geri çekilmeye zorluyorlar. Frontex, yetkileri geniş, operasyonel bir güç. Ama bu konuda ciddi bir araştırma bulunmuyor. En azından yapıp ettikleri kamuoyu tarafından yeterince bilinmiyor. "Tarama", "sorgulama", "tecrit", "caydırma", "geri çevirme", "gözaltı", "alıkoyma", "erteleme", "bot/tekne batırma", "bürokratik sürüncemede bırakma" gibi pek çok yönleme başvuran örgütün ciddi hak ihlallerine imza attığı bir gerçek. Sorunun vahim boyutları hakkında bilgilenmek açısından şu rapor

oldukça önemli bilgiler içeriyor: *Yunanistan ile Türkiye Arasında Frontex: Geri Çevrilme Sınırı*.⁴

Ortadoğu ve Afrika'dan deniz yoluyla gelen sivil mülteci tekneleri AB ülkeleri tarafından "kaçakçı botları" olarak nitelenmektedir. Bu nitelendirme, AB'nin sahil güvenlik güçlerinin söz konusu botları vurup batırması için bir gerekçe oluşturmaktadır. AB tarafından mültecileri aşağılayan bir tarzda "kaçakçı botları" nitelendirilmesi yapılırken, bugüne kadar çok sayıda ilkel tekne, üzerindeki siviller birlikte AB beslemesi askerlerce vurulup batırılmıştır. AB'nin sınırlarını korumakla görevlendirilmiş Frontex adlı örgütün sayısız operasyonunda Akdeniz'e gömülen çok sayıda tekne vardır. Bu tür operasyonlarda öldürülen sivil sayısı bile bilinmemektedir. Küreselleşmenin gerçek yüzü işte böyle bir şey olmalı. Yaşanan bütün bu trajediler küreselleşme balonunun patladığının; yerleşme, tikelleşme, boğazlaşma, kaos ve sefaletin Batı'nın küreselleşmesi karşısında kimi zaman kötücül, kimi zaman bir direnç olarak fıskırdığının göstergesi olarak anlaşılmalı. Buna karşılık Batı dünyası güvenlik politikası üreterek, Türkiye'ye mültecileri kendi sınırları içinde tutması için siyasi rüşvet verme bayağılığını sergileyerek, kendi çekirdek ulus çeperine çekilmekte, dışarıya karşı çelikten bir zırh oluşturma yolunu tercih etmektedir. Türkiye'ye düşen rol, bahşiş karşılığında AB'nin sınır güvenliğini korumak, bekçilik üstlenmektir. Alman şansölyesinin apar topar Türkiye'ye gelme sebebi budur. Avrupa Birliği'ni temsil eden Şansölye Merkel'den Avrupa solunun umudu Çıpras'a, Habermas'tan Zizek'e kadar önde gelen birçok Avrupalı elitin mülteci sorunu karşısında aldıkları tutum da «güvenlik sendromu»nun ne kadar ileri boyutlara vardığını gösterecek niteliktedir. Yunanistan başbakanı Çıpras, göçmen sorununun, zaten ekonomik kriz içinde olan "Yunanistan'ın sırtına ağır bir yük" olduğunu açıklamış ve AB'den yardım istemiştir. Slavoj Zizek ise, göç sorununa "Avrupalı değerleri koruma" perspektifiyle bakarken, Müslüman göçmenlerin kültürel normlarının Avrupalı hayat tarzını ihlal/tehdit edeceği öngörüsünde bulunmakta, çözüm önerisi olarak da ulus-devletin yeni bir formunun harekete geçirilmesini, askeri müdahaleler de dahil olmak üzere türlü siyasi önlemlere başvurulmasını savunmaktadır. Anlaşılan odur ki, Avrupa'da yabancı düşmanlığı görülmemiş ölçüde yükselirken, göç yollarında yaşanan insanlık trajedisi karşısında Avrupa solu da testten geçememektedir.

Göç ve mülteci sorunu güvenlik ekseninde tanımlandığı sürece, "güvenli ülke sınırları" ve "ülke dışı yabancılar" ayrımı getirilerek yabancı düşman-

⁴ https://www.fidh.org/IMG/pdf/rapport_tu_web-sommr-tu-ok.pdf

lığına prim verildiği gibi, kara ve deniz yollarında olağanüstü güvenlik ve denetim önlemleri alınarak insanların ayrımcılığa tabi tutulmasının da yolu açılmaktadır. Bunun olağan sonucu, “risk toplumu” ya da “gözetim toplumu” adı verilen paranoyak-şizofren toplumun küresel ölçekte meşru görülmesidir. Güvensizlik ve düşmanlık üreten böyle bir toplumun izolasyondan, totaliter yapılardan ve ulus-devletin yeni bir formundan başka bir şey üretmeyeceği açıktır.

Gelinen şü noktada Avrupa uygarlık değerlerinin derin bir kriz içinde olduğu açıkça görölmektedir. Sınırlarını göçmenlere kapatan, içine aldığı göçmenlere cehennemi yaşatan Avrupa'nın dünyayla paylaşabileceği olumlu bir şey kalmamıştır. Kapitalist küreselleşme iflas noktasına gelip dayanmıştır. Bodrum sahiline vuran bebek ve Akdeniz'in derinliklerinde kaybolan daha niceleri küresel egemenliğin çöküşünün tezahürü ve habercisidir. Demokrasinin, felsefe ve bilimin, insan haklarının, sayısız izm'in vs. beşideği olarak gösterilen Avro-Amerikan uygarlığının üzerinde Asyalı, Afrikalı yoksulların hayaleti dolaşmaktadır.